

POSUDEK OPONENTKY MAGISTERSKÉ PRÁCE

Alena Kovářová:

VYTVÁŘENÍ ANGLICKÝCH VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ PRO MATHEMATIKU NA II. STUPNI ZŠ A JEJICH UPLATNĚNÍ V PROSTŘEDÍ VIRTUÁLNÍ ŠKOLY PROJEKTU GLOBAL SCHOOL

Oponent: Doc. RNDr. Jarmila Novotná, CSc.

A. Kovářová si zvolila pro svou magisterskou práci aktuální téma: CLIL (Content and Language Integrated Learning), tj. integrovanou výuku nejazykového předmětu, zde matematiky, a cizího jazyka, zde angličtiny. Tento přístup je zhruba od poloviny devadesátých let předmětem výzkumu a pilotních projektů v celé řadě evropských zemí, patří totiž v posledních letech k prioritám Evropské Unie. Uplynulá desetiletí jsou po celém světě spojována se dvěma významnými změnami: zavedením globální komunikační sítě a globalizací veškerých společenských, politických, ekonomických a ekologických procesů. Tyto i další změny mají obrovský vliv na rozmanité stránky našeho každodenního života, zejména pak na vzdělávání. To vše podporuje význam prací se zaměřením, které si autorka zvolila pro svou magisterskou práci.

Realizace experimentální výuky a ověřování výukových materiálů, které autorka vytvořila, prováděla jednak ve dvou „reálných“ školách, jednak ve virtuálním prostředí Global School. Porovnání výuky v těchto dvou různých prostředích je jedním z klíčových momentů celé magisterské práce.

Autorka si stanovila sedm cílů diplomové práce. Většina z nich souvisí s tvorbou a pilotáží materiálů pro výuku některých partií matematiky v angličtině v případě, že angličtina není jejich mateřským jazykem. Hypotézy prezentované na začátku práce jsou hypotézami o problémech, které autorka na jednotlivých školách očekávala.

Práce je rozdělena do dvou základních částí – teoretické a praktické. V poměrně krátké teoretické části je zařazena základní charakteristika CLIL a několik informací o historii a současném stavu CLIL v Evropě. Je pojata jako stručná informace pro čtenáře o samotné metodě, není však základním východiskem pro další části práce.

Jádrem práce je vypracování a pilotáž výukových materiálů pro výuku matematiky v anglickém jazyce. Autorka vycházela z anglických a českých učebnic a z materiálů nalezených na internetu. Velkou péči věnovala odstranění nebo aspoň zmírnění obtíží, které by českým žákům mohlo způsobit používání slovní zásoby, se kterou neznají z výuky angličtiny jako cizího jazyka, nebo používání matematických symbolů, které se liší od značení používaného u nás.

V 5. kapitole práce autorka charakterizuje dvě školy, na nichž realizovala experimenty: Townshend International School a Základní školu Matice Školské. Je zde zařazen přehled a popis hodin, které absolvovala v roli pozorovatele, pomocného učitele a učitele. 6. kapitola je věnována výuce v prostředí virtuální školy Global School. Tato kapitola je obsáhlejší a je zpracována podrobněji než předchozí dvě prostředí. Je to pochopitelné, protože virtuální třída je novým netradičním výukovým prostředím, které musela autorka představit mnohem podrobněji než běžnou třídu.

V 7. kapitole jsou shrnuty výsledky experimentů a porovnány s počátečními hypotézami. V této kapitole považuji za nejcennější srovnání výuky v reálné a virtuální třídě. Problémy, kterým autorka čelila při výuce v Global School, nejsou podle mého názoru specifické jen pro CLIL, ale jsou platné obecněji.

Významnou část diplomové práce tvoří rozsáhlé přílohy, do nichž autorka zařadila vytvořené výukové materiály. Jsou uvedeny jak materiály, které byly využity při výuce popsané v práci, tak i další materiály, připravené k použití v další výuce.

Ze sedmi stanovených cílů se autorce podařilo splnit šest. Sedmý, popsání vztahů mezi třemi jazyky, které interferují při CLIL, je v práci zastoupen jen minimálně.

Nyní několik poznámek:

- Z popisu výukových jednotek i z vytvořených výukových materiálů je zřejmé, že autorka z řady možných strategií CLIL zvolila „předučení“ potřebné slovní zásoby a její procvičení před samotnou matematickou aktivitou (jinou možností je např. seznamování žáků s terminologií průběžně, vždy v okamžiku, kdy je příslušný termín potřebný – tento přístup víc odpovídá filozofii práce s cizím jazykem při CLIL, „language acquisition“). Podle popisu jednotek také odhaduji, že docházelo k přepínání jazykového kódu („code-switching“), což je opět jen jedna z možných strategií při CLIL (jiná možnost je např. použití popisu situace jazykem nematematické komunikace, popisu objektu vlastnostmi apod. místo přímého překladu). V práci postrádám jednak přehled možných strategií pro řešení těchto dvou otázek při CLIL, jednak důvody, které autorku vedly k použité organizaci výuky.
- Autorka jistě věnovala velkou pozornost přípravě a realizaci materiálů a jejich pilotáži ve školách. O tom není pochyb a potvrzuje to jak samotný text, tak i reakce učitelů, kteří její výuku sledovali. Je škoda, že stejnou pozornost nevěnovala autorka i písemnému zpracování práce. Mám zde na mysli jednak výskyt překlepů, ale hlavně velké množství chybějících čárek kolem vložených vět. Je to škoda, protože je tím kvalita práce snížena.
- Nedostatkem práce je kvalita textů v angličtině. Víím z vlastní zkušenosti, že není snadné formulovat úlohy pro žáky při překladu z češtiny tak, jak „by to řekl Angličan“; to od autorky nepožaduji. Za nedostatek práce však považuji řadu chyb, které souvisí s gramatikou a terminologií; jako příklad uvádím slovosled (např. na str. 35 v rámečku v posledním odstavci je chybný slovosled v „describe how do you solve ...“), chybnou konstrukci otázek (např. v Příloze 12, úkol 4, má být „How many faces does the cube have?“, analogickou i v dalších otázkách), v tvorbě množného čísla (např. množné číslo od vertex je vertices – Příloha 12, poslední řádek v úkolu 4, kde je použito vertexes; v rámečku na str. 41 je chybně použito množné číslo datas místo správného data). Vytvořené materiály v angličtině si zasloužily větší pozornost z hlediska jazykové správnosti.
- Ve vytvořených materiálech by měla být používána správná symbolika (jak o tom ostatně autorka píše v textu práce). Ale např. v Příloze 2 v bodu Q je použit zápis $x = \{15, 16, 17, 18, \dots\}$. Z kontextu je zřejmé, že místo znaku = měl být použit symbol \in .

Tyto a podobné nepřesnosti v textu snižují kvalitu jinak velmi zajímavé a užitečné magisterské práce.

Pro obhajobu práce mám k autorce dva dotazy:

- Které z problémů, na které jste ve vaší výuce narazila, jsou specifické pro CLIL a které jsou problémy i při výuce matematiky v mateřském jazyce?
- Myslíte, že to, co je zařazováno do přípravy učitelů pro jednotlivé aprobační předměty, je dostačující i pro přípravu učitelů pro CLIL? Pokud ne, můžete na základě vašich zkušeností s CLIL uvést, co tento způsob výuky vyžaduje navíc?

Závěr: Domnívám se, že předložená magisterská práce splňuje kritéria potřebná k úspěšné obhajobě. Proto doporučuji, aby byla uznána za práci magisterskou a aby byla v případě úspěšné obhajoby hodnocena klasifikačním stupněm

VELMI DOBŘE

V Praze 30.12.2007

doc. RNDr. Jarmila Novotná, CSc.

